

НАРЕДБА

ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС В МВБУ

Изменение с Решение от Заседание на Академичния съвет на Международното висше бизнес училище на 30 юни 2021 г.

І. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Тази наредба урежда организацията на учебния процес в Международно висше бизнес училище.

Чл.2. Наредбата се разработва в съответствие с чл.21, ал. 1, т.2 от Закона за висшето образование и Правилника за устройството и дейността на МВБУ.

Чл.3. Във връзка с тази наредба се издават следните документи с временно действие:

- (1) Наредба за прием на студенти в МВБУ.
- (2) Заповед на Ректора на МВБУ за Академичния календар.

Чл.4. Спазването на тази наредба е задължително за всички членове на академичната общност. Отклонението от клаузите се санкционира от административното ръководство на МВБУ.

Чл.5 (1) В МВБУ се обучават студенти, докторанти и специализанти.

(2) Студент е този, който се обучава за придобиване на образователните степени "бакалавър" и "магистър".

(3) Докторант е този, който притежава образователната степен "магистър" и се подготвя за придобиване на образователна и научна степен "доктор".

(4) Специализант е този, който повишава квалификацията си по специализиран учебен план, без да придобива по-висока образователна степен или нова специалност.

(5) Условието и редът за провеждането на приема на студенти се утвърждава ежегодно от Академичния съвет чрез Наредба за кандидатстване и прием в МВБУ за съответната учебна година.

(6) Условието и редът за приемане и обучение на докторанти са уредени в специална наредба на МВБУ.

(7) Условието и редът за приемане и обучение на специализанти се уреждат по реда, предвиден в Закона за висшето образование, Правилника за устройството и дейността на МВБУ. Учебно-научният съвет определя ръководител на специализанта, който заедно с него подготвя работна програма. Програмата се приема от Учебно-научния съвет. Ръководителят следи за изпълнението на програмата и подпомага специализанта в неговата работа.

Чл.6. Обучението се осъществява в **редовна, задочна и дистанционна** форма.

Чл.7. Учебният процес се провежда по учебна документация, която включва **квалификационна характеристика, учебен план, учебни програми** на изучаваните дисциплини и ежегоден **Академичен календар**. Учебните програми се актуализират на всеки 2 години, а учебните планове на всеки 4 години.

Чл.8. (1) **Учебният план** е основен документ, който включва видът и срокът на обучение, определя последователността и броя на изучаваните дисциплини. Той се разработва от Учебно-научния съвет и се утвърждава от Академичния съвет.

(2) **Квалификационната характеристика** определя съдържанието и структурата на учебните планове. Тя включва целите на обучението, методите и средствата за тяхното постигане, обхвата и равнището на знанията и практическите умения.

(3) **Учебният план** е в съответствие с държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и образователно-квалификационна степен „магистър“. Той включва базисна програма и специализиращи задължителни, избираеми и факултативни дисциплини:

(а) **задължителните учебни дисциплини** осигуряват фундаментална подготовка по избраната широкопрофилна специалност от професионалното направление и се изучават от студентите, обучавани по всички специалности.

(б) **избираемите учебни дисциплини** осигуряват специфични знания и компетентност от областта на специалността и се изучават от студентите, обучавани по съответната специалност.

(в) **Факултативните дисциплини** дават възможност за получаване на интердисциплинарни знания и умения в различни научни области в съответствие с интересите на студентите. Те са избираеми.

Чл.9. (1) Организацията на учебния процес в МВБУ се основава на система за натрупване и трансфер на кредити.

(2) Системата осигурява на студентите възможност за изборност на дисциплини, самостоятелна работа, оценка на придобитите знания и умения и мобилност в МВБУ и в други висши учебни заведения у нас и в чужбина.

(3) Кредитите са оценка за постигане на определените компетенции по съответната дисциплина и съответстващата натовареност на студентите.

(4) Кредитите се присъждат на студенти, които успешно са завършили съответната учебна дисциплина след многокомпонентна оценка, поне една от които задължително е в писмена форма, удостоверяващи постигнатите компетенции, съгласно учебния план на специалността и образователно-квалификационната степен.

(5) Един кредит в МВБУ се равнява на 30 часа натовареност на студента (аудиторна и извън аудиторна).

(6) Системата се основава на 60 кредита за една учебна година или 30 кредита на семестър, разпределени по учебни дисциплини, съгласно учебния план на специалността и образователно-квалификационната степен.

(7) За осигуряване качеството на учебния процес, възможната седмична учебна натовареност на студентите не може да надвишава 60 часа.

Чл.10. (1) Срокът на обучение за образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ по учебен план е 4 години. Допуска се завършване по индивидуален план при покриване на кредитите за съответната степен.

(2) Срокът на обучение за образователно-квалификационна степен „Магистър“ по учебен план е 1, 1.5 или 2 години.

(3) Срокът на обучение за образователна и научна степен "Доктор" по учебен план е 3 или 4 години.

(4) Срокът на обучение за специализанти е съобразно вида, формата и съдържанието на обучението. Специализацията на чуждестранните граждани е само редовна и може да бъде краткосрочна (до 1 година) и дългосрочна.

Чл.11. Всяка дисциплина се описва с форма за учебната дисциплина, която включва:

- вид (задължителна, избираема, факултативна);
- преподавател;
- необходими предварителни знания и умения;
- придобивани компетенции в края на курса;
- методи за аудиторна и извън аудиторна учебна дейност;
- текущ контрол и форми на оценяване;
- натоварване на студента;
- анотация, подробен тематичен план и препоръчителна литература.

Чл.12. (1) Знанията и уменията на студентите по всяка дисциплина се установяват чрез многокомпонентна оценка, поне една от които задължително е в писмена форма.

(2) Оценката на знанията и уменията на студентите по дисциплините, определени с учебния план се извършва по шестобална система, която включва степените: отличен, много добър, добър, среден и слаб.

(3) Кредитите се присъждат при изпълнение на всички условия от формата за дисциплината и обща крайна оценка не по-малко от среден (3.00).

Чл.13. (1) Обучението на студенти за придобиването на образователно-квалификационна степен “Бакалавър” приключва с държавен изпит.

(2) Обучението на студенти за придобиването на образователно-квалификационна степен “Магистър” приключва с държавен изпит или със защита на магистърска теза.

(3) Обучението на докторанти приключва със защита на дисертационен труд пред научно жури.

(4) Обучението на специализанти приключва със защита пред Учебно-научния съвет на отчет на български или чужд език за извършената работа и постигнатите резултати.

Чл.14. (1) Студентите, успешно изпълнили всички задължения по учебния план и положили успешно държавен изпит (за бакалаври) и положили държавен изпит или защитили магистърска теза (за магистри), получават диплома за завършена степен на висшето образование по установен образец и приложение.

(2) Докторантите, които са положили изпитите, предвидени в учебния план, и са защитили дисертационен труд при условията и по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България, получават диплома.

(3) Специализантите, успешно изпълнили всички задължения по учебния план и успешно защитили отчета, получават удостоверение.

(4) На издадените по реда на ал.1 и 2 дипломи се поставя печат с държавния герб.

Чл.15. Административното и информационно обслужване на студентите от МВБУ се осъществява чрез информационната система и учебната платформа.

Чл.16. Студентите имат право:

(1) Да определят самостоятелно, съобразно учебния план на специалността, избираемите и факултативните дисциплини, които да изучават.

(2) Да получават квалифицирана помощ и научно ръководство за своето професионално и творческо развитие.

- (3) Да ползват цялата база на МВБУ за учебна, изследователска, спортна и културна дейност при условия, определени от ръководството на МВБУ.
- (4) Да участват в научно-изследователската дейност на МВБУ.
- (5) Да избират и да бъдат избирани в ръководните органи на училището.
- (6) Да се сдружават в учебни, научни, културни и спортни общности, както и да членуват в международни организации, чиято дейност не противоречи на законите на Република България.
- (7) Да прекъсват обучението си, както и да го продължават след това при условията на настоящата Наредба.
- (8) Да ползват ваканция не по-малко от 30 дни в рамките на една учебна година.
- (9) Да се местят в друга специалност или форма на обучение в МВБУ, съгласно разпоредбите на настоящата Наредба.
- (10) Студентите имат право да полагат изпити за промяна на оценката съгласно Формата на учебната дисциплина и Процедура за промяна на оценката. Получената оценка е окончателна.
- (11) Да обжалват по съответния ред и пред съответните органи на управление решения и действия, отнасящи се до положението им като студенти.
- (12) При несъгласие с получената оценка да подават молба за преразглеждане на писмената работа в срок до 10 дни от датата на изпита.

Чл.17. Студентите са длъжни:

- (1) Да спазват Наредбата за организация на учебния процес.
- (2) Да се записват в по-горен курс и уреждат студентското си положение в указаните срокове.
- (3) Да изпълняват задълженията си по Формата на учебната дисциплина в определените графици.
- (4) Да получават административна информация чрез информационната система на МВБУ.
- (5) Да използват за кореспонденция с административния и преподавателски състав на МВБУ само предоставените им по служебен път студентски е-мейли.
- (6) Да опазват предоставената им учебна и техническа база.
- (7) Да не провеждат политическа дейност на територията на МВБУ.
- (8) Да пазят името и престижа на МВБУ.

Чл.18. Не се допускат привилегии и ограничения в обучението, свързани с възраст, раса, народност, етническа принадлежност, пол, социален произход, политически възглед и вероизповедание.

Чл.19. Преподавателите в МВБУ имат право:

- (1) Да разработват и преподават учебното съдържание на своята дисциплина свободно и в съответствие с изискванията на учебния план и учебната програма.
- (2) Свободно да провеждат преподавателска дейност, научни изследвания и да публикуват резултатите от тях.
- (3) Да ползват базата и възможностите на МВБУ за научното и професионалното си израстване, при условия и ред, определени от ръководството на МВБУ.

Чл.20. В образователния процес на МВБУ преподавателите са длъжни:

- (1) Да изпълняват задълженията си в съответствие с длъжностната си характеристика, утвърдения учебен план, Форма на дисциплината и графика на учебния процес.
- (2) Да съблюдават професионалната и академична етика.
- (3) Да спазват разпоредбите на настоящата Наредба и специализираните документи, свързани с провеждането на учебния процес в МВБУ.
- (4) Да не извършват политическа и религиозна дейност в МВБУ при преподаването и организирането на обучението.
- (5) Да пазят името и престижа на МВБУ.

II. ЗАПИСВАНЕ НА УЧЕБНАТА ГОДИНА И ПОЛАГАНЕ НА ИЗПИТИ

Чл.21. (1) Статутът на студент, докторант и специализант се придобива при записването в главната книга и регистъра на МВБУ и се загубва при отписването.

(2) Студентите от II, III и IV курс се записват за учебната година от 1 септември до 30 септември.

(3) За по-горен курс могат да се запишат студенти с не повече от два неположени изпита от предходната учебна година.

(4) Неположеният изпит по ал. 3 се полага през текущата учебна година на определените дати от редовната, поправителната и ликвидационна сесия.

(5) Студентите записват семестъра при :

- изпълнени академични изисквания;
- след заплащане на дължимата такса за обучение през следващия семестър;
- при липса на задължения към Библиотеката на МВБУ.

(6) МВБУ приема за обучение и чуждестранни специализанти съобразно с нормативни актове на Министерски съвет в изпълнение на междуправителствени спогодби (чрез Министерство на образованието и науката) за образователен, научен и културен обмен и срещу заплащане.

(7) За специализанти-чуждестранни граждани се приемат само лица със завършено висше образование. Приемът се осъществява по документи, отразени в съответни наредби на Министерски съвет. При необходимост кандидатите, които не са завършили висше образование в България, изучават предварително български език в МВБУ Ботевград.

Чл.22. (1) За всяка учебна година на студентите се определят две редовни изпитни сесии – зимна и лятна и две поправителни сесии, които се провеждат непосредствено след редовните сесии.

(2) На поправителни изпитни сесии се допускат студенти с не положени не повече от два изпита на съответните редовни сесии от текущата година и един изпит от предходната учебна година (не се имат предвид приравнителните изпити).

Чл.23. На студентите, които не могат да се явят на изпити в определения график (поради заболяване и други уважителни причини), се разрешава да ги положат с друга група с индивидуални протоколи, в рамките на текущата учебна година. За издаването на индивидуалните протоколи се подава обоснована молба до Ректора на МВБУ.

Чл.24. (1) В края на учебната година се организира ликвидационна изпитна сесия, която е окончателна.

(2) До ликвидационна сесия се допускат студенти с не повече от два не положени изпита общо от текущата и миналите учебни години, в т. ч. приравнителните изпити.

Чл.25. Студентите не могат да полагат повече от един изпит в един ден.

Чл.26. (1) Студентите от последния курс на обучение, които не са положили успешно всички изпити от последния семестър, не прекъсват. Те получават разрешение от Ректора, въз основа на подадена мотивирана молба, за удължаване срока на обучение до една година, считано от последната поправителна сесия.

(2) Студентите от последния курс на обучение имат право на подаване до две молби за удължаване срока на обучение.

(3) Студенти, които не са изпълнили успешно всички задължения по учебен план и след второто удължаване на срока за обучение, се презаписват в трети курс на съответната специалност.

(4) Студентите от последния курс на обучение, които имат повече от 8 (осем) неположени успешно изпити за целия курс на обучение, нямат право да удължават срока на обучение. На тях им се дава възможността да завършат обучението си след разрешение от Ректора, въз основа на подадена мотивирана молба, за презаписване на трети курс.

Чл.27. Студентите от последния курс на обучение при удължаване срока на обучение по реда на чл.26, заплащат за всеки изпит сума по действащите такси.

Чл.28. (1) При неположени повече от два изпита след ликвидационна сесия, студентите презаписват учебната година.

(2) Студентите възстановяват студентските си права в срок до 5 години от прекъсването си. След този период те губят студентски права.

Чл.29. (1) Студентите могат да прекъснат обучението си по здравословни и семейни причини, но не повече от два пъти през курса на следването с право на полагане на изпитите по съответните дисциплини. Подава се писмена молба и необходимите документи.

(2) При тежко и продължително боледуване и при други уважителни причини, Ректорът може да разреши прекъсване на обучението за срок, не по-дълъг от 3 години. В тези случаи прекъсналите студенти не могат да полагат изпити и през това време те губят статута си на студенти.

Чл.30. Приравнителен е всеки изпит по учебен план, необходим за получаване на броя кредити, съгласно учебния план при:

- преместване от друго ВУ;
- преместване от една форма на обучение в друга;
- преместване от една специалност в друга;
- придобиване на второ висше образование;
- възстановени студентски права;
- прекъснали и презаписали студенти поради промяна в учебния план.

Признаването на кредити се извършва само от Комисията по акредитация на МВБУ.

Чл.31. Студентите се отписват от МВБУ при:

- успешно завършване курса на обучение;
- напускане или преместване.

III. ОБУЧЕНИЕ ПО ИНДИВИДУАЛЕН ПЛАН

Чл.32. Предсрочно завършване на бакалавърска степен. Във връзка с чл. 42, ал. (9), т.4 и в съответствие с ал. (1), т. 1(б) на ЗВО, МВБУ определя следните условия за предсрочно завършване на бакалавърска степен:

(1) На студентите, завършили I курс с общ успех не по-малко от „много добър” 5.00, се предоставя възможност да запишат още един курс допълнително на семестър. Задължително допълнително условие е този курс да се предлага за съответния семестър и да не изисква знания и умения от другите курсове, които все още не са покрити успешно от студента и да съответства на чл. 9, ал.7 от настоящата Наредба;

(2) В съответствие от т.1, за студентите, които успешно са покрили кредитите по учебния план за степен „бакалавър” при завършване на VII-ми семестър, се предоставя възможност да се явят на Държавен изпит през м. Януари;

(3) Допускането за обучение по индивидуален план става въз основа на мотивирана молба, утвърдена от Ректора.

Чл.33. Индивидуалните планове се разработват от отдел „Учебна администрация” и се утвърждават от зам. ректора по учебната дейност.

Чл.34. Обучението по индивидуален план се прекратява от зам. ректора по учебната дейност и по доклад от ръководителя на отдел „Учебна администрация” в случай, че са нарушени или изменени условията по чл. 32.

IV. ОБУЧЕНИЕ НА БРЕМЕННИТЕ СТУДЕНТКИ И НА СТУДЕНТКИТЕ – МАЙКИ

Чл.35. Бременните студентки след 6-ия месец и студентките – майки до 6-годишна възраст на детето имат право на облекчен режим на обучение, след подадена Молба до Ректора, придружена от болничен лист или акт за раждане.

Чл.36. Бременните студентки след 6-ия месец и студентките – майки до 6-годишна възраст на детето могат да се запишат в по-горен курс с три не положени изпити, независимо от това дали са от текущата или от предходната учебна година. Най-малко един от тези изпити следва да бъде положен през текущата учебна година.

(1) Ако и двамата родители са студенти до навършване на 6-годишна възраст на детето, облекченият режим за следване може да се ползва по избор от един от тях. За тази цел те трябва да заявят предварително избора си в учебен отдел.

Чл.37. Сроктът на обучение на студентките – майки може да се удължи до две години с прекъсване или без прекъсване за всяко дете, родено до заверката на последния семестър от следването.

Чл.38. Бременните студентки след 6-ия месец и студентките – майки до 6-годишна възраст на детето могат да се явят на държавен изпит на две редовни и една поправителна сесия.

V. ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ПОДГОТОВКАТА НА СТУДЕНТИТЕ

Чл.39. Текущият контрол върху подготовката на студентите се осъществява съгласно утвърдената учебна документация – Форма на съответната дисциплина основно чрез:

1. контрол върху подготовката по време на аудиторни занятия (препитване, събеседване, тестове, казуси, делови игри, писмена проверка и пр.);

2. контрол на извън аудиторната натовареност на студентите (възлагане на курсови задачи, казуси, написване на доклади и реферати, превод на текстове за чуждо езиковото обучение, конспекти, индивидуални изследвания, проверка на знанията чрез консултации и др.).

VI. МОБИЛНОСТ НА СТУДЕНТИ ПО ВРЕМЕ НА СЛЕДВАНЕТО

Чл.40. Вътрешна мобилност в МВБУ.

(1) Студентите, приети и записани в МВБУ, могат да се преместват свободно в различни специалности и форми на обучение, съгласно условията системата за акумулиране и трансфер на кредити (ECTS), условията на тази наредба и процедурите на МВБУ (вътрешна мобилност).

(2) Допуска се преместването на студенти (от специалност в специалност, от една форма на обучение в друга) при завършени Първи или Втори курс - положили успешно всички изпити към края на текущата учебна година.

(3) Студентите, които желаят да бъдат преместени, подават молба в отдел „Учебна администрация” най-късно до 10 дни след края на поправителната сесия. Като основателни причини за преместване се считат: промени в здравословното състояние, встъпване в брак, разтрогване на брак, майчинство, бременност, други важни семейни причини, служебна ангажираност, договори за стипендия с фирми, влошаване на материалното състояние на семейството и други, изменили се обстоятелства по време на обучението.

(4) Молби за преместване, които не са придружени с необходимите документи не се разглеждат и остават без последствие.

(5) Преместването на студенти от една специалност в друга и от една форма на обучение в друга се разрешава от Ректора до 31 юли на текущата учебна година.

Чл.41. Външна мобилност в МВБУ

(1) Преместването на студенти от друго ВУ в МВБУ и обратното се извършва в съответствие със ЗВО, условията на системата за акумулиране и трансфер на кредити (ECTS) и процедурите на МВБУ.

(2) Приемането на студенти в МВБУ от друго акредитирано ВУ от страната или от чужбина се извършва в съответствие с изискванията на системата за акумулиране и трансфер на кредити (ECTS).

(3) Молбите за трансфер на кредити трябва се съпровождат с Академична справка, включваща всички задължителни реквизити по системата за акумулиране и трансфер на кредити (ECTS) от обучаващото към момента ВУ. В противен случай документите не се разглеждат и остават без последствие.

(4) Молбите се подават в отдел „Учебна администрация” най-късно до 19 юни за зимен семестър на следващата учебна година или до 15 януари за летен семестър на текущата учебна година. Разглеждат се в срокове съответно до 30 юни или до 28 януари.

(5) Записването на студентите се извършва ежегодно от 1 до 15 септември или от 1 до 15 февруари.

Чл.42. Студентите, преместени в МВБУ от друго висше училище или от друга специалност на МВБУ, са длъжни да положат всички изпити, които не са били акредитирани при процедурата по трансфер на кредити и определени по учебния план в учебната година на преместването.

VII. ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Чл.43. (1) Обучението на студентите от образователно-квалификационна /ОКС/ степен „Бакалавър” приключва с Държавен изпит.

(2) Обучението на студентите от ОКС „Магистър” приключва с Държавен изпит или Защита на магистърска теза.

(3) Правото за явяване на държавен изпит или защита на магистърска теза, се упражнява в срок до 4 години след успешното изпълнение на всички задължения по учебен план.

(4) Държавният изпит и Защитата на магистърска теза се провежда от комисия, назначена със заповед на Ректора.

(5) Защитата на магистърските тези се провежда на открито заседание на комисията, а оценките се определят на закрито заседание с обикновено мнозинство.

(6) Датите за държавен изпит и защита на магистърска теза се определят в Академичния календар.

Чл.44. Студентите, положили успешно държавен изпит или защитили успешно магистърски тези, получават диплома за завършено висше образование за придобита образователно – квалификационна степен “Бакалавър” или „Магистър”. Получават и Европейско дипломно приложение.

Чл.45.(1) Студентите, които не са положили успешно държавния изпит или не са защитили успешно магистърската си теза, имат право да се явят отново най-рано през следващата учебна година.

(2) Правото по предходната алинея има валидност в рамките на три последователни години.

VIII. КОДЕКС ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА СТУДЕНТА И АКАДЕМИЧНА ЧЕСТНОСТ

Чл.46. Студентите в МВБУ са отговорни да се държат по подобаващ начин, съобразен с институцията и със законите. Недопустими действия и нарушения включват следното:

(1) Кражба или повреждане на имущество на МВБУ.

(2) Вербална или физическа обида на студент, преподавател или служител.

(3) Пречене на преподаване в аудиторията или на друга учебна дейност, включително срещи, семинари и други дейности.

(4) Подправяне, промяна и злоупотреба с училищни документи, записи или идентификационни данни.

(5) Неразрешено влизане и ползване на училищните помещения или възпрепятстване на влизането или излизането от такива.

(6) Неоторизирано ползване на училищна собственост или услуги.

(7) Неразрешено ползване на техника или консумативи.

(8) Използване, притежаване или разпространяване на алкохол или наркотици в границите на МВБУ.

(9) Отказ да се изпълнят нареждания на служители или администратори на МВБУ, които изпълняват служебните си задължения. Студентите трябва да представят идентификационен документ, когато това се поиска от представител на МВБУ.

(10) Притежание или ползване на огнестрелно оръжие, експлозивни и опасни химикали и оръжия.

(11) Неподходящо или неприлично поведение, нарушаване на спокойствието или подстрекаване друг към такива нарушения.

(12) Сексуален тормоз.

(13) Преднамерено нарушаване на правила, политики и процедури.

(14) Фалшива тревога или занимания с охранителната техника, аларми и други устройства за сигурност в МВБУ.

Чл.47. (1) Студентите, преподавателите и служителите са длъжни да познават и да спазват кодекса за поведение.

(2) МВБУ дефинира нарушаването на академичната честност като акт на измама или погрешно представяне на действителния автор на дадена работа. Нарушенията на академичната честност включват:

1. Измама.
  - а) Използване на материали без разрешение – книги или бележки – в отговорите на изпитни въпроси;
  - б) Преписване на домашна работа на друг студент, както и писмена задача, изпитен въпрос, електронна медия и други данни;
  - в) Помагане на друг студент в измама.
2. Плагиатство.
  - а) Представяне на работа на друг като своя собствена. Това включва работа на друг студент от същата институция и достъпна и на други студенти в институцията;
  - б) Перифразирание или компилиране на идеи от работата на друг студент без правилно цитиране;
  - в) Не посочване на пряко цитиране;
  - г) Преписване дума по дума, използване на подбрани фрази от чужда работа или не цитиране източник на данни, примери, идеи, думи и теории.
3. Други форми на измама
  - а) Променяне на опитни данни, измисляне, променяне или фалшифициране на изследователски данни;
  - б) Репродуциране на образи, дизайни или веб страници без посочване на автора;
  - в) Предаване на работа, съставена за друг курс без предварително одобрение на преподавател;
  - г) Изопачаване на факти с цел да се получи изгода;
  - д) Сътрудничество с друг студент без предварително одобрение на преподавателя;
  - е) Продаване на курсови работи и задачи на други студенти;
  - ж) Подкупване или опит за подкупване на преподавателя.

IX. САНКЦИИ ПРИ НАРУШЕНИЯ

Чл.48. (1) Студент, който наруши Закона за висшето образование, Правилника за устройството на МВБУ и Кодекса за поведение на студента и академичната честност от настоящата Наредба се наказва със:

1. Забележка;
2. Предупреждение за отстраняване от МВБУ;
3. Отстраняване от МВБУ.

(2) Преди определяне степента на наказанието се приемат обясненията на студента (писмено и/или устно). Обяснението трябва да се отнася до нарушения в процедурите или да дава нови факти или доказателства, а не само несъгласие с квалифицирането на деянието.

Чл.49. (1) Студентите загубват студентските си права при:

1. Предоставяне на неверни данни, въз основа на които са записани в МВБУ.
2. Осъждане на лишаване от свобода за извършено умишлено престъпление от общ характер.

Чл.50. (1) Студентите се лишават от студентски права за срок не по-малко от една учебна година при:

1. Поправяне на документи във връзка със студентското си положение.
2. При виновно нанесени щети на МВБУ, като на виновния се търси и имуществена отговорност за причинените вреди.

X. СТУДЕНТСКИ ЖАЛБИ

Чл.51. (1) Всички жалби на студенти, свързани с нарушаване на техните права, се адресират до Ректора на МВБУ.

XI. ТАКСИ И АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Чл.52. (1) Обучението в МВБУ е платено. Учебната такса е семестриална и се внася в определен в Договора за обучение срок. В случай, че студентът желае да заплати таксата за цялата учебна година, внася удвоена семестриална такса.

(2) Размерът на таксите за обучение в МВБУ се определят от Общността на Учредителите.

(3) При не заплащане на таксата на обучение, студентът губи студентските си права.

Чл.53. Студентите от всички форми на обучение заплащат такси за следното административно обслужване:

- (1) Такса конкурсен кандидатстудентски изпит – 30 лв.
- (2) Такса кандидатстване за докторска програма – 50 лв.
- (3) Издаване на документи:
  - (3.1) Издаване на удостоверение за завършен курс - 15 лв.
  - (3.2) Издаване на академична справка - 40 лв.
- (4) При явяване на изпити:
  - (4.1) Разрешение за явяване на ликвидационна сесия - 25 лв.
  - (4.2) Приравнителен курс за студенти от дистанционно обучение – 80 лв.
  - (4.3) Индивидуален план на обучение – даване достъп до допълнителен курс – 275 лв.
  - (4.4) Разрешаване на достъп до курс за студентите с удължен срок на обучение – 60 лв.
- (5) При дипломиране:
  - (5.1) Такса дипломиране - 50 лева.
  - (5.2) Такса трето явяване на Държавен изпит - 55 лева.

Чл.54. (1) Студентите в бакалавърски програми ползват намаления в следните случаи:

1. С 50 % намаление - за редовна форма на обучение - инвалиди със степен на инвалидност над 75% и кръгли сираци /до 22 години/
2. С 50 % семейни намаления - за учебната такса на втория и всеки следващ член на едно семейство (съпрузи, братя, сестри, родители и деца).

(2) Студентите, ползващи намаление на таксата подават молба до Президента на МВБУ и необходимите документи, за всеки един от семестрите на учебната година.

XII. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящата Наредба е актуализирана и приета от Академичния съвет на МВБУ на заседание от 30 юни 2021 г. и влиза в сила от учебната 2021/2022 г.